

UNIVERZITNÍ STUDIUM REGIONÁLNÍHO ROZVOJE V RAKOUSKU

Po začlenění Rakouska do Evropské unie dostává problematika regionálního rozvoje nové dimenze. I když sama územní praxe regionálního plánování je charakterizována nutností reagovat na nové zevní politické nebo ekonomické podněty přímo v Rakousku, vstupem do Evropské unie dostává tato problematika mezinárodní iniciativy. Od nové etapy územního plánování se očekávají nové výsledky s příznivými dopady na rakouskou ekonomiku. Proto i veřejné mínění je stále více nakloněno považovat územní a prostorové plánování za důležitou součást koncepce rozvoje rakouské společnosti. Očekávané rozšíření evropského prostoru směrem na východ o země střední a východní Evropy vzbuzuje v tomto směru v Rakousku velké naděje.

Teoretickými a praktickými otázkami rakouského územního plánování se zabývají Martin Heintel z Geografického institutu Vídeňské univerzity a Gerhard Strohmeier z Institutu pro interdisciplinární výzkum a další vzdělávání v červnové revui Raum, kde zároveň referují o přípravě na zahájení „Evropského univerzitního studia regionálního rozvoje“ na rakouských univerzitách¹⁾.

Problematika regionálního plánování je již od roku 1986 součástí výuky, školení a dalšího vzdělávání na univerzitách ve Štýrském Hradci, Innsbrucku, Celovci a ve Vídni. Univerzitní běhy jsou určeny pracovníkům v oboru problematiky územního rozvoje ve státních, regionálních nebo komunálních orgánech, starostům měst a obcí, obecním zastupitelům, pracovníkům měst a obcí, ale také např. rolníkům a dalším lidem pracujícím na uvedeném úseku.

Univerzitní studium územního plánování organizuje Meziuniverzitní institut pro interdisciplinární výzkum a další vzdělávání (Interuniversitäre Institut für Interdisziplinäre Forschung - IFF). Uskutečňuje se dosud formou kurzů, seminářů, workshopů a podobných pracovních setkání. Předmětem studia je regionální vývoj zemědělství, kulturní krajiny, teoretického vzdělávání v územním rozvoji apod. K vypracování programu „Evropského univerzitního studia a regionálního rozvoje“ byl IFF vyzván rakouskou spolkovou vládou. Koncepční práce na program byly uzavřeny a připravuje se realizace.

„Evropské univerzitní studium regionálního rozvoje“ („Europäischer Universitätslehrgang für Regionalentwicklung“ - EUR)

je koncipováno jako vyšší vzdělávací stupeň pro lidi aktivní „přimo na místě“, což má vyjádřit provázanost teorie s praxí. Vzhledem k tomu, že Rakousko postupně přijímá různé závazné normy Evropské unie, která má problematiku územního plánování a rozvoje dobře propracovanou, znamená to pro rakouské účastníky studia prohlubování znalostí příslušného oboru. S procesem začleňování Rakouska do sféry aktivit Evropské unie se právě v oblasti regionálního plánování spojují naděje na rozšíření počtu pracovních míst spojených s územním a prostorovým plánováním a navazujících oblastí.

Myšlenka zakotvit program EUR institucionálně vzešla ze spolupráce IFF s programovou plánovací skupinou území Waldviertel (Waldviertel management, ÖAR aj.). Orgány Waldviertelu jsou považovány za nejprogresivnější v přístupu a v řešení územní problematiky. Aktualita je zvýšena návazností na jižní oblasti Čech a otevření hranic s Českou republikou. Proto také jedním z cílů EUR je integrace různých „učňovských oblastí“ na hranicích Evropské unie.

Odpovědný za realizaci programu EUR bude IFF, který jako meziuniverzitní institut představuje síť pracovišť zabývajících se už řadu let otázkami územního výzkumu, územního plánování a studiem dopadů na tvorbu krajiny a jednotlivých území. Absolvent univerzitního studia územního plánování bude po dvou letech studia nositelem titulu „Akademische Regionalmanager - Advanced Studies in Regional Management“.

Studijní program zahrnuje řadu teoretických a praktických disciplín, jejichž zvládnutí má zvýšit schopnost řízení, kvalifikaci a kompetence studujícího, mezi nimiž významné místo má projektová kompetence, sociální kompetence, informační kompetence apod. Kromě otázek řízení má důležité místo ve studijním programu také poradenství a získání schopnosti aplikace teoretických poznatků v denní praxi. Studium bude v principu individuální, avšak program obsahuje i studium týmové a skupinové.

Program studia má pět základních modulů:

- Prostor - území (teorie území, prostorové uspořádání, územní vzory);
- Politika (regionalistika, teorie centrum - periferie, včlenění do Evropské unie);

- Ekonomie (územní uzávěry a rozvoj podniků v postižených územích, šance a perspektivy zemědělství, koncepce turismu);
- Komunikace (komunikace a kooperace, skupinová spolupráce, mediace a rozvoj území);
- Projektování (projektové řízení v územním rozvoji, telekomunikace, projektování turismu).

Program bude zabezpečován přednáškami a extenzemi význačných odborníků. Vzhledem k rozšiřování hranic Evropské unie směrem na východ, bude zvláště přihlíženo k problematice přeshraniční a přihraniční spolupráce s východními sousedy.

Absolventi EUR by měli být odborníky s prohloubenými znalostmi v územním plánování. U dosavadních pracovníků spojených s územním plánováním by mělo dojít k výraznému zvýšení jejich kvalifikace, u potenciálních pracovníků v různých orgánech setkávajících se s územní problematikou by měly být zajištěny předpoklady pro kvalifikované plnění takové funkce. Organizátoři předpokládají, že účastníci se budou rekrutovat z různě profilovaných pracovišť a, že budou přicházet z různých území. Také jejich základní profese se bude značně navzájem lišit, i když územní plánování může v jejich dosavadní praxi zaujímat důležité místo. A naopak: lze i předpokládat, že u části frekvenciantů půjde v územním plánování o úplně nováčky. I těm však má EUR zajistit získání základního solidního vzdělání v územně plánovacím oboru. V té souvislosti se uvádí, že EUR není žádné „postgraduální vzdělávání“, ale že jde o svébytný studijní obor. Podle autorů je nové univerzitní studium regionálního rozvoje svébytná forma studia oboru, v němž by mělo vyplnit dosavadní bílá místa. Ačkoli autoři nemluví o možnosti studia zahraničních zájemců, nabízejí další informace na adrese IFF, Westbahnstrasse 40/6, A - 1070 Wien.

Alois Andrlé

¹⁾ M. Heintel - G. Strohmeier: *Europäischer Universitätslehrgang für Regionalentwicklung*. In: *Raum*, 1998, 3, str. 42 - 43.